bEDUin
Průvodce světem vzdělávání

11. 5. - 17. 5.

„Změna stávajícího systému vzdělávání vlivem koronaviru nebude spočívat ve vybavení škol nejmodernější technikou, silné wifi a učitelích na platformách, ale v tom, že budeme mít dobrou didaktiku, individuální zadání a podpůrné profese pro učitele."

Petra Mazancová, předsedkyně Učitelské platformy, byla hostem pořadu EDUinu, kde nabídla svoji reflexi distanční výuky nebo komentovala dánský případ otevírání škol.

Krátce

- **Po tlaku neziskových organizací ministerstvo školství zvažuje otevření dalších speciálních škol.** Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání a poté i EDUin apelovali na ministerstvo školství, aby rozšířilo výčet speciálních škol, které se mají otevřít. Magazín Rodiče vítáni na příběhu osmiletého Jonáše ilustroval, proč je pro rodiče i děti znovuotevření speciálních škol důležité. Ministr Plaga řekl, že otevření výuky pro děti s poruchou autistického spektra by mohlo proběhnout během několika týdnů na dobrovolné bázi (České noviny). O jiných skupinách zatím nemluvil.
- **Ministr školství Plaga by chtěl vidět otevřené i druhé stupně ZŠ. Nereálné, zní od ředitelů.** „Stojím o to, aby se aspoň v nějakém dobrovolném módu vrátily do škol i druhé stupně v měsíci červnu," řekl poslancům Plaga (Novinky.cz). Učitelská platforma (České noviny) a Asociace ředitelů základních škol (Lidovky) shodně tvrdí, že za požadovaných hygienických podmínek je to neproveditelné.
- **Zatímco jiné státy preferují výuku venku, ministerský manuál to českým dětem zapovídá.** Skotští zřizovatelé škol se poohlíží po venkovní výuce (The Guardian) jako způsobu otevření škol a dodržení zdravotních opatření. Zato česká diskuse se stočila k metodice ministerstva, jež zapovídá školám vyučovat v přírodě mimo areál školy. Ministr kontroval, že stačí zdravý úsudek a výklad manuálu nemá být doslovný (Aktualne.cz). Michal Komárek v satirické reakci (Česká škola) popsal Plagův „Zdravý Rozum" jako Deus ex machina.
- **Téměř deset tisíc dětí se během koronakrize nevzdělává a školy je nesháněji.** Česká školní inspekce vydala tematickou zprávu na základě zjišťování stavu na školách během jejich uzavření (zprávu k MŠ naleznete zde). „Zůstává zhruba 9.500 žáků ZŠ a SŠ, s nimiž se komunikaci nedařilo navázat žádným způsobem," uvádí inspekce. Důvodem je nejčastěji chybějící ICT vybavení či připojení k internetu. O konkrétních případech mluví terénní pracovnice (Rodiče vítáni). Analytik EDUinu Štěpán Kment upozornil, že takový stav porušuje zásadu školského zákona poskytovat rovný přístup ke vzdělávání bez diskriminace na základě majetku nebo sociálního původu. Investice jiných států do vybavenosti dětí a škol jsme představili bEDUinu minulý měsíc.
- **Pilotáž otázek je největší černou skřínkou českých maturit, říká datový analytik EDUinu Jiří Münich.** Primitivní psychometrické ukazatele a spousta neznámých. Tak hodnotí Münich přípravu zkoušky života, kterou má na starosti CERMAT (Seznam Zprávy).
- **Zapomněli jste na deváťáky, kteří se nechystají na maturitní obor. A taky na páťáky a sedmáky.** Kvůli jednotným přijímačkám se otevřely 9. třídy, ale děti, které chtějí na nematuritní obor, je neskládají. Proto zůstaly doma a o jejich vzdělávací náplni lze pochybovat (iRozhlas), upozorňuje programový ředitel EDUinu Mirek Hřebecký. Tomáš Feřtek ve svém blogu shodně připomíná, že jednotné zkoušky jsou zbytečné a potřebují je jen gymnázia (Respekt). Současně by se k přípravám měli vrátit i páťáci a sedmáci, kteří zkoušky také budou skládat. Ministerstvo je ale nechalo doma.

V souvislostech

LOGICKÝ MODEL BRITSKÝCH VĚDCŮ PŘEHLEDNĚ UKAZUJE VŠECHNY DOPADY UZAVŘENÍ ŠKOL

Uzavření škol mělo mít především vliv na snížení míry přenosu nemoci COVID-19, která po světě zasáhla snad každou sféru lidské činnosti. Na přesnější hodnocení, jak moc ponechání dětí doma pomohlo při mírnění nákazy, je zatím brzy. Na základě zkušeností z předchozích pandemií vědci nedocházejí k jednoznačným závěrům (BBC). Jisté ovšem je, že ukončení prezenční výuky mělo velký vliv na řadu skupin lidí a odvětví. Vědci z University College London proto vytvořili logický model (F1000Research), v němž se pokusili zmapovat všechny důležité oblasti, které souvisí s uzavřením škol. Jejich práce je v recenzním řízení a předpokládá se rozšiřování modelu.

Cílem logického modelu je pomoci osobám ve vládě a politikům, kteří by měli v ideálním případě proaktivně (nikoliv reaktivně) připravovat a prosazovat ve školách opatření, která reagují na pandemickou situaci. Jinými slovy, ne hasit požár, jako je třeba nevybavenost dětí technikou nebo péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami, ale předvídat, co je nezbytné ošetřit a minimalizovat tak dopad. Britští vědci získali podklady pro svůj model metodou tzv. sněhové koule a vycházeli z analýzy akademických textů, které se zabývali dopady uzavření školy jako epidemiologického opatření při předcházejících epidemiích a pandemiích (např. H1N1 nebo chřipkovou). Při sestavování modelu použili také vládní dokumenty nebo články z médií.

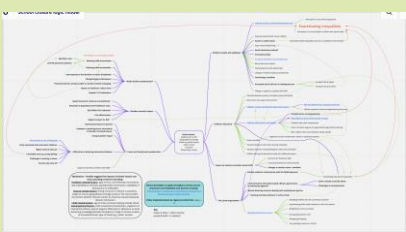

(zobrazit logický model v interaktivní podobě)

Logický model pojmenoval sedm hlavních oblastí, na které má uzavření škol vliv. Jejich seznam naleznete níže. Síla vlivu v jednotlivých oblastech se ovšem liší na základě povahy uzavírání škol. Konkrétně jde o míry farmaceutických (např. vakcína) a nefarmaceutických (např. omezení MHD nebo právě škol) intervencí, územních omezení (celostátní X lokální uzavírky škol), uzavření v rámci škol (celá škola X třída) a znovuotevírání ve vlnách.

Domény, které uzavírání škol ovlivní (rozvedení domén v odkazu výše)

- Veřejné zdraví
- Širší ekonomické dopady
- Rodiče a domácnosti
- Zdraví děti a jejich duševní pohoda
- Vzdělání dětí, hodnocení a výsledky
- Vliv na učitele a další školní pracovníky
- Školní organizace

V rámci jednotlivých oblastí pak tvůrci modelu identifikují kritická místa, kde jsou dopady uzavření škol nejzávažnější. Upozorňují například na různý dopad omezení na otce a matky (kdo s dítětem zůstane doma /Washington Post/), zhoršený přístup ke školním podpůrným službám pro děti se speciálními potřebami (týká se např. dětí, které potřebují pomoc asistenta pedagoga /Člověk v tísni/) nebo přechod mezi jednotlivými stupni vzdělávání (v ČR např. kritizovaná organizace jednotných přijímacích zkoušek). Logický model také poukazuje na otázky, které nejsou v popředí veřejné diskuse. Jde namátkou o udržení zaměstnání pro externí pracovníky ve školách (např. vyučující odborných předmětů) či zatížení škol zvýšenou komunikací s rodiči při výuce na dálku.

Všechny zanalyzované články nějak pracovaly s mediátory, tedy prvky, které ovlivní míru úspěchu uzavření škol na snížení šíření viru. Autoři studie pojmenovali několik skupin mediátorů, které nevložili pro přehlednost přímo do vazeb logického modelu, ale uvádí je jako důležité pro pochopení vztahu mezi zavřenými školami a požadovanými výsledky. Jde o vlastnosti pandemie (infekčnost, typ viru, dostupnost léků…), dětí (věk, možnost scházení se vně školy…) a sociální a politické faktory (charakteristiky domácností, míra skepse k nařízením, schopnosti řídících školských pracovníků, místo, typ školy…). V neposlední řadě autoři také prozkoumali etické a implementační otázky, tedy jak probíhá rozhodování, jeho komunikace a zapojení různých skupin.

Mapa konceptů ukazuje spoustu zjevných i skrytých důsledků uzavření škol, které vedou k prohlubování vzdělávacích nerovností. Že se ani české školy neuzavírají v izolaci od zbytku společnosti, ukazuje i nová česká studie k datům o pandemii a nerovnostech (IDEA). Naopak, ukazuje se, že jde o otázku řady oborů – a potažmo resortů – a je důležité ji chápat v celé šíři.

Štěpán Kment, analytik EDUin

Tipy a události (výběr z EDUkalendáře)

- **V rámci Týdnů mediálního vzdělávání (JSNS) proběhne 19. 5. od 10.00 online debata s Martinem Veselovským (Povolání novinář), na záznam debaty „Média veřejné služby v době koronakrize" se můžete podívat ZDE.**
- Až se sejdeme ve škole: komplexní materiál pro mateřské až střední školy k otevírání po izolaci
- **Nouzový stav ve vzdělávání / řešení a příležitosti v ČR a SR (online, 30. 4 - 28. 5.)**

POMOZTE NÁM JAKO DÁRCE:
Každý dar umíme efektivně použít a proměnit ho v užitečnou informaci. Týden co týden připravujeme Beduin, píšeme a mluvíme o vzdělávání s cílem proměnit ho k lepšímu. Abychom v tom mohli pokračovat i nadále, potřebujeme Vaši podporu.

DAROVAT